

sluší nárok na odbytné, že však v té věci nic nezařídil, poněvadž bylo sporno, kdo má odbytné hraditi a mezi tím věc byla dána soudu k rozhodnutí. Ostatně, že žalobcům odškodné přísluší, nebylo od počátku sporné, jednalo se jen o to, kdo má odbytné hraditi. Tímto posudkem je dán podklad k rozhodnutí ve smyslu dohody ze dne 19. března 1925. Podle něho jsou žalobci zaměstnanci velkostatku s nárokem podle obdoby § 75 náhr. zák. a proto jich odbytné hradí žalovaný podle dohody ze dne 19. března 1925.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle zjištění nižších soudů dohodly se dne 19. března 1925 žalovaný Svaz a N-ská rafinerie, druhý přejímatel velkostatku P., ohledně nároků žalobců, o něž jde v tomto sporu, v ten rozum, že bude otázka nároků těch vyřízena podle toho, jak o nárocích rozhodne Státní pozemkový úřad. Přizná-li Státní pozemkový úřad nároky žalobců jako úředníkům velkostatku, vyřídí nároky ty žalovaný Svaz, v případě opačném nebude mít Svaz žádných závazků. Dovolatel má za to, že rozhodnutím Státního pozemkového úřadu podle této dohody jest rozuměti formální rozhodnutí tohoto úřadu a vytýká jako nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), že odvolací soud jest toho názoru, že za rozhodnutí Státního pozemkového úřadu jest pokládati i to, když Státní pozemkový úřad, přezkoumaj nároky žalobců, sdělil účastníkům dohody ústně, že žalobce jest považovati za úředníky velkostatku a že uplatňovaný jimi nárok, najmě na odbytné (§ 75 náhradového zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n.) jim přísluší. Než odvolací soud souhlasí s názorem odvolacího soudu. Není pochyby, že ono ústní sdělení Státního pozemkového úřadu ve věci úplně nahrazuje formální rozhodnutí tohoto úřadu. V dohodě si strany formální rozhodnutí nevymínily a že se takové rozhodnutí samo sebou nerozumělo, plyne z toho, jak případně uvedl odvolací soud, že formální rozhodnutí Státního pozemkového úřadu předpisuje § 75 náhradového zákona, jde-li o převzetí zabraného statku státem, kdežto v tomto případě šlo o převzetí na základě dobrovolného odprodeje. Dodati jest, že, pokládá-li Svaz formální písemné rozhodnutí Státního pozemkového úřadu podle dohody za nutné, bylo na něm, aby o rozhodnutí to zakročil. Toho však Svaz neučinil.

Čís. 7944.

Dopravní řád železniční.

Doslov §§ 70 a 71 žel. dopr. ř. o nedoplatcích dovozného dopadá také na případ, že nebyla zaplácena část dovozného, připadající na jedno státní území.

Tarifem ve smyslu §§ 70 a 71 žel. dopr. ř. jest souhrn všech ustanovení platných pro nákladní smlouvu.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1928, Rv I 1033/27.)

V roce 1921 dopravila dráha vagon uhlí z Čech do Budapešti. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se dráha na odesílateli nedoplatku dovozného za dopravu na československém území. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: V první řadě zabývati se jest důvodem nesprávného právního posouzení věci, poněvadž, je-li opodstatněn, odpadá důvod k pojednání o dalších důvodech odvolacích. A nelze souhlasiti s právním posouzením prvního soudu v otázce promlčecí. Smlouva dopravní byla sjednána dne 15. října 1921. V tu dobu platil nový železniční řád dopravní ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n. a proto také jedině tohoto řádu lze na tento případ použiti. Proto také v souzeném případě platí ustanovení § 71 žel. dopr. ř., podle něhož se nároky železnice promlčují uplynutím jednorozční lhůty promlčecí, která se počítá ode dne, kdy bylo dopravné při dodání zboží placeno, jsou-li tu i ostatní podmínky § 70 žel. dopr. ř. Soud první stolice jest toho názoru, že se na souzený případ nevztahuje jednorozční promlčecí lhůta podle § 71 žel. dopr. ř., poněvadž nejde o nesprávné použití tarifu ani o chybu při výpočtu podle § 70 žel. dopr. ř., nýbrž o řádnou promlčecí lhůtu podle obč. zák. S názorem tím nelze souhlasiti. Nejde zde sice o chybu při výpočtu dovozného, ale jde zde o omylné použití tarifu. Tarifem nejsou jen jednotlivé dopravní sazby, nýbrž podle § 6 dopr. ř. žel. jest to souhrn všech ustanovení o přepravní smlouvě, přepravních cenách i poplatcích. Tarifním ustanovením je i předpis § 69 žel. dopr. ř., podle něhož může dráha v jistých případech žádati placení dovozného předem a v ostatních případech má odesílatel na vůli, chce-li dovozné zaplatiti při podání zboží zcela nebo libovolnou jeho část, či chce-li je celé poukázati k vybrání od příjemce. Žalující železniční erár nežádal zaplacení dovozného předem a proto dužno za to míti, že souhlasil, by vybráno bylo zcela od příjemce zboží. Při tom však přehlédl, že zboží jest určeno pro Maďarsko a že zde platí zvláštní tarifní předpis, uveřejněný ve Věstníku pro železnice a plavbu ze dne 1. ledna 1919, čís. 87 a 88, podle něhož má dovozné až do pohraniční stanice platiti odesílatel a od této stanice až do stanice určení příjemce zboží. A tento omyl zavinil, že dovozné vypadající na území československé nebylo od odesílatele vybráno zcela, nýbrž jen část, připadající na území maďarské. § 70 dopr. ř. žel. stanoví, že ten, kdo jest povinen doplatiti na dopravné, má býti o tom bezodkladně zpraven. Železnice ani toho neučinila. Žalobkyni sice příslušel podle § 70 žel. dopr. ř. nárok na zapravení doplatku připadajícího na přepravu zboží československým územím, ale tento nárok promlčel se podle § 71 žel. dopr. ř. v jednom roce po zaplacení poplatků příjemcem, jež se stalo nejpozději koncem roku 1921, žaloba o zapravení doplatku podána byla teprve dne 9. února 1923, tedy po jednom roce. Ovšem tvrdí žalující erár, že ustanovení § 70 žel. dopr. ř. tu neplatí, poněvadž nejde tu o pouhý doplatek, nýbrž o zaplacení celého dopravného, připadajícího na území československé. Tomu však tak není. Nákladní smlouvu sluší považovati za jednotnou a i dovozné se všemi poplatky činí celek, o jehož zaplacení dělí se odesílatel a pří-

jemce podle předpisu tarifu a rozhodnutí dráhy po případě odesílatele (§§ 69, 100 žel. dopr. ř.). Vyhláškou ze dne 1. ledna 1919, čís. 87 a 88 bylo sice určeno, kterou část dovozného a poplatků musí zaplatiti odesílatel a kterou musí platiti příjemce, ale v právní jednotnosti smlouvy a smluvní odměny nenastala novým předpisem změna. Nejde o dvojí dovozné, nýbrž o dvě části dovozného rozděleného ku placení odesílatelem a příjemcem. Poněvadž mylným použitím tarifu nebyla část, připadající na odesílatele, od něho vybrána, bylo podle § 70 prvý odstavec žel. dopr. ř. na dráze, by bezodkladně uvědomila odesílatele o omylu, který se přihodil, dále aby, chtěla-li s úspěchem čeliti námitce promlčení, uplatnila nárok na doplatek do jednoho roku. A poněvadž není ani prokázáno, že žalovaný nárok žalobní doznal, nelze se ani z tohoto důvodu nároku domáhati. Je proto námitka promlčení odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřenému jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení podle § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze přiznati úspěch. Nedopatření, jež se přihodilo odvolacímu soudu tím, že posuzoval rozepři podle železničního dopravního řádu ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n. a zároveň i podle vyhlášky ze dne 29. října 1919, čís. 87—88 věstníku pro železnice a plavbu, upravující železniční přepravu mezi dráhami v republice Československé a dráhami v Maďarsku také ještě v roce 1921, ač podle této vyhlášky platil pro nákladní smlouvu, jež jest předmětem sporu, železniční dopravní řád ze dne 11. listopadu 1909, čís. 172 ř. zák. s určitými ve vyhlášce stanovenými výjimkami, nemělo a nemohlo míti na napadený rozsudek vlivu, neboť všechny předpisy, o něž v rozepři jde, zejména §§ 70 a 71, jsou v obou dopravních řádech stejné. Ve věci samé vystihlo i dovolání, že se rozhodnutí i důvody odvolacího soudu srovnávají se zdejšími rozhodnutími ze dne 17. března 1925, čís. 4816 sb. n. s. Odlišnost nynějšího a tehdy souzeného sporu spočívá toliko v tom, že tehdy se dráha sama učinila zaplacenou, zapsavši dovozné do kreditního výkazu odesílatelova, kdežto v případě nyní souzeném žaluje o hotové placení. Pro posouzení otázky promlčení nemá tento rozdíl ve skutkovém základu obou sporů významu. Nejvyšší soud uvážil vývody dovolacího spisu, ale nepokládá jimi názor vyslovený v rozhodnutí čís. 4816 sb. n. s. za vyvrácený. Dovolání namítá hlavně, že promlčení zažalovaného nároku podle §§ 70 a 71 žel. dopr. ř. nenastalo proto, že nejde o pouhý doplatek, nýbrž o zaplacení celého dovozného, připadajícího na československou trať, jež přehlédnutím nebylo vůbec placeno, a brojí proti důvodům čerpaným proti této námitce z právní jednotnosti nákladní smlouvy. Tato prý znamená, že lze pro porušení nákladní smlouvy žalovati toliko jednu z dráh zúčastněných na přepravě, nečiní však jednotným také závazek k zaplacení dovozného. Avšak jednotnost nákladní smlouvy spočívá v tom, že jejím předmětem nejsou jednotlivé přepravní úkony, nýbrž teprve jejich vý-

sldek, že jest smlouvou o dílo. Důsledkem její jednotnosti jest nejen, že strana může žalovati pouze jednu ze účastných drah, nýbrž také, že když podle prohlášení odesílatele v nákladním listu má dovozní platiti částečně odesílatel a částečně příjemce, nejde o dva samostatné obligační závazky, nýbrž o dvě části dovozného, rozděleného k placení mezi odesílatele a příjemce. Tarifní vyhláškou čís. 87—88/1919 byly § 69 žel. dopr. ř. a čl. 12 M. Ú. Ž. jenom potud změněny, že, co dříve odesílatel směl ustanoviti, totiž sám rozdělit dovozní k vlastnímu placení až do pohraniční stanice a k placení příjemcem na tratích maďarských, m u s i l za platnosti vyhlášky učiniti, ale v tomto výjimečném, pravidlům mezinárodní úmluvy železniční se přiřícím a jenom přechodným tarifním předpisu nelze spatřovati změnu zásadní právní jednotnosti nákladní smlouvy, na níž jest veškeré železniční dopravní právo vybudováno. Proto dopadá doslov §§ 70 a 71 žel. dopr. ř. o nedoplatech dovozného také na případ, že nebyla zaplacená část dovozného, připadající na jedno státní území, a nelze souhlasiti s názorem, že v takovém případě nebylo přehlédnutím placeno celé dovozní. Nelze souhlasiti ani s další námitkou žalující strany, že když §§ 70 a 71 železničního dopravního řádu mluví o chybách při použití tarifu, míní tím tarify v užším smyslu slova, totiž sazby dovozného. Není důvodu vykládati slovo tarif v těchto paragrafech úžeji, než jeho význam vykládá sám železniční dopravní řád v § 6, tedy jako souhrn všech ustanovení platných pro nákladní smlouvu. Výslovné ustanovení § 70, že k mylnému použití tarifu náleží také mylné použití předpisů o způsobu přepravy a o přepravní cestě, obsažených v § 67 žel. dopr. ř., není předpisem výjimečným, nýbrž příkladmo uvedeným důsledkem správného širšího výkladu slova tarif, jinak by ustanovení to bylo v rozporu s posledním odstavcem čl. 12 M. Ž. Ú., jehož má býti pouhým provedením a jenž mluví o nesprávném použití tarifu bez jakéhokoliv obmezení neb dodatku. Dovolání míní, že, vykládá-li se tu slovo tarif v širším jeho významu, jest nynější doslov § 71 žel. dopr. ř. zbytečným, a že by stačilo říci: »Nároky na zaplacení nebo vrácení dovozného promlčují za jeden rok.« Avšak mohou býti přehlédnutí dráhy, která nesouvisejí s použitím tarifu, zvláště v případech, když dovozní vůbec nebylo vybráno, dále může býti na dovozném méně vybráno než vybráno býti mělo, také bez jakéhokoliv přehlédnutí dráhy, tak na příklad, když obsah nebo váha zásilky byly odesílatelem nesprávně udány. Při doslovu zmíněném dovoláním podléhaly by nároky dráhy na doplacení dovozného i v těchto případech promlčení jednoráčnímu, ale to právě má býti vyloučeno. Účel zákona, na nějž dovolání poukazuje, nesvědčí pro žalující stranu, nýbrž proti ní. Nesejde ovšem na účeli ustanovení § 70 žel. dopr. ř. o nárocích na doplatek nebo na vrácení přeplatku, nýbrž na účeli ustanovení § 71 žel. dopr. ř., zkracujícího promlčecí lhůtu k uplatnění těchto nároků na jeden rok. Dovolání samo vykládá správně, že by delší promlčecí lhůta vyvolávala právní nejistotu a rušila v jistém směru řádný provoz obchodních podniků, a to jsou právě důvody, pro které mělo býti i v souzeném případě žalující straně bez jakéhokoliv odkladu oznámeno, že její příkaz, by

celé dovozné bylo vybráno od příjemce zásilky v Budapešti, ač právo k němu jest zaručeno odesílateli mezinárodní železniční úmluvou, nemůže býti pro tarifní vyhlášku čis. 87 a 88/1919 proveden, a neměl býti odesílací stanicí přijat, že tedy musí sám dodatečně zaplatiti dovozné až do pohraniční stanice, a jež odůvodňují zkrácení promlčecí lhůty i v souzeném případě na jeden rok. Neprávem tvrdí dovolání, že zamítnutím žalobního nároku bude žalovaný obohacen na újmu dráhy, poněvadž tato nebyla a není s to, by se hojila na příjemci zboží. Dráha utrpí ovšem škodu ztrátou nároku na dovozné, ale způsobila si ji sama zmeškáním promlčecí lhůty k žalobě. Že by její škodou byl obohacen právě žalovaný, ze spisů neplyne, naopak tvrdí týž zcela věrohodně, že, kdyby musil zaplatiti zažalované dovozné, zaplatil by dráze více než za přepravované uhlí vůbec utržil, a že ani on nemůže se již hojiti na příjemci neb kupiteli onoho vagonu uhlí. K navrhované změně napadeného rozsudku není právních důvodů.

Čís. 7945.

Následky nesplnění vyrovnání podle § 57 vyr. ř. nastávají i tenkrát, nezapřivil-li dlužník splátku na dluh, jenž nebyl přihlášen k vyrovnání.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1928, Rv I 1197/27.)

Žalobě o zaplacení peněžité pohledávky bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Zbývá otázka, zda žalobní nárok vyrovnacím řízením zanikl co do 62% či zda se stalo vyrovnání bezúčinným ve smyslu § 57 vyr. ř. V tom směru plyne ze spisů, že žalobkyně zapůjčila Bohumile Š-ové původních 6.000 Kč dne 12. července 1920, že po převzetí tohoto dluhu žalovaným — když z něho zbýval nedoplatek 4.700 Kč — žalovaný dle zjištění prvního soudu splatil dne 17. června 1921 500 Kč, takže po splacení ještě dalších 1.000 Kč a po připočtení úroků zbyl dnem 7. února 1922 nedoplatek 3.448 Kč 25 h, že dne 18. února 1924 podal žalovaný žádost o zahájení vyrovnacího řízení, již bylo usnesením ze dne 19. února 1924 vyhověno, že při vyrovnacím roku dne 28. dubna 1924 přijato bylo věřitelstvem vyrovnání, podle něhož měl žalovaný zaplatiti svým věřitelům, na něž se vyrovnání mělo vztahovati, 38% jejich pohledávek, 5% do 2. února 1925, dalších 5% do 2. července 1925, dalších 5% do 2. prosince 1925, dalších 10% do 2. května 1925 a zbývajících 13% do 2. září 1926, že dne 6. října 1924 bylo ukončeno vyrovnací řízení a vyhláška o tom vyvěšena dne 13. října 1924, že žaloba, o níž jde, byla podána na žalovaného dne 12. května 1925, doručena byla žalovanému dne 14. května 1925, že první rozsudek soudu první stolice žalobu ohledně žalovaného zamítající byl doručen žalovanému dne 25. září 1925, rozsudek druhé stolice tento zamítavý rozsudek potvrzující že byl doručen žalovanému dne 25. září 1925 a usnesení nejvyššího soudu